

KÖVETELMÉNYRENDSZER

Semmelweis Egyetem, Általános Orvostudományi Kar Klinikai Pszichológia Tanszék
A tárgy neve: Az öngyilkossági veszélyállapot felismerése és megelőzése Angol nyelven: The recognition and prevention of suicidality Német nyelven: - Kreditértéke: 2 kredit Tanóra típusa és száma: szeminárium 28 óra Tantárgy típusa: kötelezően választható kurzus
Tanév: 2021/2022 tanév II. félév - minden tanév II. szemeszterében
Tantárgy kódja: AOVKPS130_1M
Tantárgyfelelős neve: Prof. Dr. Perczel-Forintos Dóra Munkahelye, telefonos elérhetősége: SE Általános Orvostudományi Kar, Klinikai Pszichológia Tanszék, 1091 Budapest, Üllői út 25. I. emelet, Tel.: 06 1 459-1493 Beosztása: Tanszékvezető egyetemi tanár Habilitációjának kelte és száma: 2002. december. 12., ELTE BTK, oklevél száma: 341/2002
A WHO prevenció irányelveivel összhangban, a szuicidium megelőzése az egészségügyi és szociális ellátó szervezetek kiemelten kezelendő feladata. Magyarországon különösen indokolt a szuicid prevenció szervezete, magas szakmai színvonalú biztosítása, az utóbbi években ugyan csökkenő tendenciájú, ám így is igen magas szuicid ráta miatt. Az öngyilkosság mindenütt a világon komoly népegészségügyi problémát jelent, a WHO (2016) adatai alapján évenként legalább 800000 ember vet önkéntes véget az életének. 1984-ig tulajdonképpen minden évben Magyarországon volt a legmagasabb a befejezett szuicidum aránya, azóta inkább a Balti államok kerültek az élre. Hazánkban a Központi Statisztikai Hivatal szerint a befejezett öngyilkosságok aránya (19/100000) még mindig magasabb az európai átlagnál (14/100000), hiszen bár javuló tendencia figyelhető meg, Magyarországon az öngyilkosság a hatodik vezető halálok (KSH, 2015). Az öngyilkosság megelőzése közös társadalmi feladat, melyben a széles körű tájékoztatás, az öngyilkossági veszélyállapot felismerése, a sürgősségi telefonszolgálatok működése, a veszélyeztetettek, illetve az orvosi hivatást gyakorló szakemberek képzése kiemelten fontos a szuicid prevenció szempontjából, mivel a tapasztalatok szerint az öngyilkosságra készülő személyek gyakran a háziorvosukat keresik fel a tett elkövetése előtt. A krízisállapot és a segélykérés (cry for help), azaz az öngyilkosság veszélyének felismerése ezért minden praktizáló orvosnak fontos feladata.
A tárgy oktatásának helye (előadóterem, szemináriumi helyiség, stb. címe): SE ÁOK Klinikai Pszichológia Tanszék Cím: 1091 Budapest, Üllői út 25. I. emelet, Tel.: 06 1 459-1493
A tárgy sikeres elvégzése milyen kompetenciák megszerzését eredményezi: A kurzus célja, hogy az orvostanhallgatók átfogó képet kapjanak az öngyilkosság társadalomtudományi szemléletéről, a sajátos magyar öngyilkossági jellemzőkről, valamint a megelőzés lehetőségeiről. Az elméleti ismeretek mellett a kurzus gyakorlati útmutatóval szolgál ahhoz, hogy a leendő orvosok felismerjék az öngyilkossági krízisállapot kommunikációjának sajátosságait, és elsajátítsák a megelőzéshez szükséges alapvető készségeket.
A tantárgy felvételéhez, illetve elsajátításához szükséges előtanulmányi feltétel(ek): Orvosi kommunikáció, Orvosi pszichológia tantárgyak elvégzése után

<p>A kurzus megindításának hallgatói létszámfeltételei (minimum, maximum), a hallgatók kiválasztásának módja: minimum 15 fő, maximum 30 fő, jelentkezés sorrendjében</p>	
<p>A kurzusra történő jelentkezés módja: A jelentkezés a Neptun Rendszeren történik az új kurrikulumhoz illeszkedő turnus-struktúráján belül.</p>	
<p>A tárgy részletes tematikája: (Az elméleti és gyakorlati oktatást órákra (hetekre) lebontva, sorszámozva külön-külön kell megadni, az előadók és a gyakorlati oktatók nevének feltüntetésével, megjelölve a vendégoktatókat. Mellékletben nem csatolható! Vendégoktatókra vonatkozóan minden esetben szükséges CV csatolása!)</p>	
1.	Az öngyilkosság jelenségének meghatározása, epidemiológia adatok A szuicidium elméletei – Prof. Dr. Perczel-Forintos Dóra
2.	Krízisállapotok. A krízisintervenció kommunikációs sajátosságai a közvetlen orvos - beteg kapcsolatban – Dr. Szilágyi Simon
3.	A háziorvos szerepe az öngyilkosság megelőzésében Dr. Torzsa Péter
4.	Az öngyilkossági veszély elhárítása a gyakorlatban (gyakorlat.) – Dr. Szilágyi Simon
5.	Gyógyszeres terápiák a szuicid prevencióban – Prof. Dr. Rihmer Zoltán
6.	A kognitív pszichoterápia szerepe a szuicid prevencióban Prof. Dr. Perczel-Forintos Dóra
7.	A problémamegoldó készségek fejlesztése az öngyilkossági veszély elhárítására (gyakorlat.) – Antal-Uram Dóra
8.	Gyermek- és serdülőkori depresszió; szuicid prevenció programok serdülőkorban Dr. Balázs Judit (vendég előadó)
9.	A lelki elsősegély telefonhálózatok szerepe Szabóné Dr. Kállai Klára (vendég előadó)
10.	Szuicid prevenció programok tapasztalatai Magyarországon Dr. Purebl György
11.	Írásbeli vizsga
<p>Az adott tantárgy határterületi kérdéseit érintő egyéb tárgyak (kötelező és választható tárgyak egyaránt!). A tematikák lehetséges átfedései: Pszichiátria, Orvosi kommunikáció, Pszichoszomatika, Pszichoterápia az orvosi gyakorlatban, Farmakológia és farmakoterápia</p>	
<p>A tantárgy sikeres elvégzéséhez szükséges speciális tanulmányi munka: nincs (Pl. terepgyakorlat, kórlapelemzés, felmérés készítése, stb.)</p>	
<p>A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának lehetősége: A szemináriumokon való aktív részvétel. Maximum 25% (3 alkalom) hiányzás megengedett. A diasorok az e-learning rendszerben és a Klinikai Pszichológia Tanszék honlapján hozzáférhetők a</p>	

hallgatók számára.
A megszerzett ismeretek ellenőrzésének módja a szorgalmi időszakban: nincs (Pl. házi feladat, beszámoló, zárthelyi stb. témaköre és időpontja, pótlásuk és javításuk lehetősége.)
A félév aláírásának követelményei: félév végi vizsga
A vizsga típusa: írásbeli tesztvizsga
Vizsgakövetelmények: <i>(Elméleti vizsga esetén kérjük a tételsor megadását, gyakorlati vizsga esetén a vizsgáztatás témakörét és módját.)</i> Az elméleti előadások ismeretanyagából készített feleletválasztós tesztvizsgasor megoldása.
Az osztályzat kialakításának módja és típusa: Az eredmény értékelése: az elégséges eredmény eléréséhez 51%-os teljesítés szükséges, részletezve: 0% – 50%: 1 elégtelen 51% – 61%: 2 elégséges 62% – 72%: 3 közepes 73% – 84%: 4 jó 85% – 100%: 5 jeles
A vizsgára történő jelentkezés módja: A vizsgára történő jelentkezés a Neptun rendszerben a vizsgaidőpontra való jelentkezés időszakában lehetséges.
A vizsga megismétlésének lehetőségei: pótvizsgára van lehetőség
A tananyag elsajátításához felhasználható nyomtatott, elektronikus és online jegyzetek, tankönyvek, segédletek és szakirodalom (online anyag esetén html cím): Bakó T., (1996) Verem mélyén. Könyv a krízisről. Cserépfalvi, Budapest Buda, B. (1997) Az öngyilkosság. Orvosi és társadalomtudományi tanulmányok. Animula, Budapest Fekete S., Osváth P. (2004) Az öngyilkosság. Az öröklődéstől a kultúráig. Pro Pannonia, Pécs Kalmár, S., Németh A., Rihmer Z. (2012): Az öngyilkosság orvosi szemmel. Medicina Kiadó. Kopp, M. (2008) Magyar lelkiállapot. Esélyerősítés és életminőség a mai magyar társadalomban, Semmelweis Kiadó, Budapest Perczel-Forintos, D. (2019). Az öngyilkossági veszélyállapotok felismerése és kezelése kognitív módszerekkel. In. Perczel-Forintos Dóra – Mórotz Kenéz (szerk.) Kognitív viselkedésterápia. Medicina, Budapest 399-426.o Perczel Forintos, D., Sallai, J. és Rózsa, S. (2001): Az öngyilkos magatartás kognitív háttértényezői – a Reménytelenség Skála alkalmazásának tapasztalatai depressziós páciensek körében: Psychiatria Hungarica, (6). 632-643. Perczel Forintos D. (2008): Öngyilkosság-megelőzés és problémamegoldás (szerk.) Psychiatria Hungarica XXIII. évf. 2008/1 tematikus szám Perczel Forintos D., Poós J. (2008): Kiút a kiúttalanságból – problémamegoldó tréning az öngyilkosság veszélyeztetettség megelőzésében (áttekintő tanulmány). Psychiatria Hungarica XXIII. évf. 2008/1, 4-22. o. Poós J., Annus R., Perczel Forintos D. (2008): Pszichiátriai betegek problémamegoldó képességének vizsgálata. Psychiatria Hungarica XXIII. évf. 2008/1, 42-56. o. Rihmer Z. (2007): Suicide risk in mood disorders. Curr. Opin. Psychiat 2007, 20: 17-22. Rihmer Z, Fekete S. (2009): Öngyilkosság. In. A Pszichiátria Magyar Kézikönyve (szerk. Füredi J,

Németh A, Tariska P.), 4. átdolgozott és bővített kiadás, Medicina Könyvkiadó, Budapest, 2009. pp 670-678.

Rihmer Z. (2011): Lithium treatment and the risk of suicide in affective disorders. Eur Psych Rev 2011; 4: 48-51.

Wasserman D. Rihmer, Z. Rujescu D. Sarchiapone M. Sokolowski M. Titelman D. Zalsman G. Zemishlany Z. Carli V. (2012): Az Európai Pszichiátriai Szövetség (European Psychiatric Association, EPA) útmutatója az öngyilkosság kezelésére és megelőzésére. Neuropsychopharmacologia Hungarica, 2012. XIV. évf. 2. szám 113-136.o.

Zonda, T., Veres, E. (2004): Az öngyilkosságok alakulása Magyarországon (1970-2000). Addictologica Hungarica, Volume 3, No.1., p. 7-23.

A tárgyat meghirdető habilitált oktató (tantárgyfelelős) aláírása:

A gesztorintézet igazgatójának aláírása:

Beadás dátuma:

OKB véleménye:

Dékáni hivatal megjegyzése:

Dékán aláírása: